

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gl. 60 kr. in na pol leta 1 gl. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 20. velciga travna 1862.

List 15.

Zadnji majnikor dan *).

Marija se poslovljuje od svojih častivcov, v svoji neizmerni ljubezni ozira pa se tudi na mlačne in terdovratne Adamove otroke.

„Z Bogam!“ dans Marija pravi,

„Z Bogam!“ ljubo vas pozdravi:

„Ste v manjku hodili,

Vsak dan me častili,

Lepe navke poslušali

De bi se po njih ravnali.

Za vas bom prosila:

Oj z Bogam preljubi!“

„Z Bogam!“ dans Marija pravi,

„Z Bogam!“ srečno vas pozdravi:

„Ki čas ta premili

Ste se spokorili,

Jezusu se zaročili,

Mu služiti obljubili,

Za Vas bom prosila:

Oj z Bogam preljubi!“

„Z Bogam!“ dans Marija pravi,

„Z Bogam!“ žalno vas pozdravi:

„Oj mlačni kristjani,

Za dobro ne vžgani,

Dneve zlate ste mudili,

Me slaviti opustili;

Za vas bom prosila:

Oj z Bogam preljubi!“

„Z Bogam!“ dans Marija pravi,

„Z Bogam!“ rezno vas pozdravi:

„Oj hčere, sinovi,

Ki grehov okovi,

Zugajo vas pogubiti,

V večni oginj pogrezniti,

Za vas bom prosila:

Oj z Bogam preljubi!“

„Z Bogam!“ dans Marija pravi,

„Z Bogam, z Bogam!“ vse pozdravi:

„Ne bom zapustila

Vas, čedica mila!

Šmarnice si v prid storite,

Bogoljubno vsi živite:

Za vse bom prosila,

Oj z Bogam preljubi!“

Rodoljub Podratitovski.

Filiz — filéz.

Napravljali so mati v mlin, jaz pa, štirletin deček, sedel sim zraven njih na tleh ter se igral. Poberi, mi zdaj rekó, tiste zernca tam pri tebi in deni jih semkaj v mernik, ker časi so slabi léta hudé; ljudje po svetu stradajo zelo in marsikteri siromak je že lakote umerl. Materne te besede in tem enaki pogo-

vori domačih, ktere sim večkrat slišal, me spominjajo še zmeraj znanih hudih lét druge desetine tekočega stoletja, in sicer edino le té besede, ti pogovori, ker strada in glada, hvala Bogú, takrat v hiši nasi poznali nismo.

V tem času, ali saj prec potlej, je hodil v moj rojstni kraj neki človek, ki je bil revež, neumen, zmeden, prav milovanja vredin norček. Oblečen in našemljen, ko prej norec, je koračil pridši v terg mogočno naprej ter vsakih pet ali šest stopinj na ves glas zakričal: „filiz,“ in vsa derhal otrok, ki so sli za njim, ter ga spremljevali, mu odgovarja s krikom: „filéz.“ Sem ter tje se je ustavil, urno obrnil se, zapodil s palico v roki otročaje, da je vstal sméh, krik in vrš, da je bilo kaj, potem pa je zopet koračil naprej, in otroci za njim, pa ven in ven z vpitjem: „filiz“ in z odgovarjanjem: „filéz.“ Tako je šlo skoz terg gori in doli v močnem šumu in hrumu; gledavcov manjkalo ni, smejali so se, bili so pa tudi, ki so milovali zmedenega siromaka. Klicali so ga sploh: „Filiz-filéz-a.“

Vender vsaka reč na svetu terpi le nekoliko časa, in tako je tudi tukaj bilo. Filiz-filéza ni bilo že več časa, in kmalo jamejo pripovedovati, da se je revež neki napil žganja, da se je v njem vnelo in da je storil tako žalostno konec. Pripovedovali so pa tudi, da je bil kdaj čeverst, zal in pametin mladenec ko malo kateri, pa zapeljive napčne družbe, v ktere je zašel, krive pota, ki jih je nastopil, brezvestni ljudje, goljufni prijatli in hudi jeziki, ki so objedali ga, so bili vzrok, da se je mešati mu jelo, pa tudi krivi žalostne smerti njegove. V neki kerémi, kakor so pravili, so ga silili, kakor smo ravno omenili, z žganjem tako, da se je v siromaku vnelo ter ga umorilo.

Ta prigodba sama na sebi ni sicer kaj nenavadnega, dasiravno žalostna zadosti, pa v primeri k bivanju našemu časnemu tukaj na zemlji nam je svarilo resnobno, varvati se prijatlov goljufnih in ljudi nezvestih, varvati se napčnih potov in zapeljivih tovaršij, da se ne zmede in ne zmeša tudi nam tako ali tako. In kar od nas posamezno velja, velja skupno tudi od naroda. Narod vérin, zdrav, čeverst in nepokvarjen, podobin mladenču je omenjenemu v njega mladosti in nepopačenosti; zamore postati mu pa tudi podobin v neumnosti ter se spremeniti in biti zmedeni in norčavi „Filiz-filéz,“ ako posluša prijatele goljufne, zaupa ljudem brezvestnim, se druží z družbami zapeljivimi in hodi pota napčne in krive.

So vsi ti, ki čertijo ali zadržujejo izobraževanje naroda v duhu narodnem, naroda neprijateli, bi bili vender še vse huji neprijateli narodovi ter sovražniki, tlačitelji in morivci njegovi vsi tisti, kteri bi sicer poganjali se za narodnost, pa bi omiko in oliko za-

*) Po gosp. Jan. Volčič-evi pesmi: „Misijonarjem v slov.“ Napev gosp. Rihar-jev. Pis.

jemali ne iz čistega vira prave resnične izobraženosti, ampak iz gnjusne mlakuže mehkužnosti, lažá in krivic. Kdor telo više ceni od duha, ali prav za prav: duše; komur strast in slast več veljá ko ljubezen blaga in zmaga samega sebe, kdor le časnost gleda, večnosti pa ne vidi, in kdor le samega sebe moli in darove svetá, ponemarja pa Boga, taki ne sme ljudstev voditi, ali truditi se za - nje na znanstvenem polju, on ni njihov prijatelj, temveč njihov motitelj in tlačitelj, njegova pot je pot zmotnjav, lažá in goljufij.

Sreče časne, veselja zemeljske niso v stanu nikdar zadovoljiti popolnoma serca človeškega; laž ni bila še nikoli resnica, krivica nikoli pravica, mehkužnost in slast nikoli ljubezen čista in blaga, in strast ne častno znamenje junaštva in zmagovanja samega sebe. Le kar je vsemu temu kar na ravnost nasprotno, to zamore biti in je tudi čisti vir prave izobraženosti, je podlaga, je vklad, na katerem stoji večni steber, na katerega operati se mora vsa olika in omika naroda, da bo in ostane narod blag, čverst, razsvitljen in srečen telesno in dušno, častno in večno. In ta vir, ta vklad, ta steber je trojstvo sveto, je pravica in resnica pod vodstvom ljubezni kersanske, ali véra, upanje in ljubezen v pomenu kersanskem.

Piši in podkopuj v svojih spisih véro kersansko katoliško, in ti slačís narodu nadnatorno vrednost in blagost in ga celo vverstís med živali; piši in jemlji upanje kersansko, in ti obropaš narod nar bolj zdatnega tolažila o času stisk in zadržg, ter si mu spodbil podslombo serčnosti in svetega junaštva v vojskovanju z vsim, kar je napéno in hudo; in piši in duši ljubezen kersansko, in izdal si narod v plen strasti in slasti, si mu zmedel um in pamet ter ga storil pripravnega za vse, le ne za tó, kar bi bilo njemu v srečo in čast. Glej divji ples, poslušaj strašni krik, s katerim naznanja na moríšu v Parizu svoje veselje, veselje grozno, ljudstvo obdivjano, ko se mu kaže s smertnega odra kervava glava dobrega, pa nesrečnega kralja Ludvika; prevdari grozovitne morije o času zakletbe in silne vstaje na Francoskem pred sedemdeset leti, glej ljudstvo podobno bolj zveri ko človeku, in uči se spoznavati sad, katerega rodé brezbožnost, mehkužnost in nejevera. Modrijani brez vére in pisatelji lažnjivi, hudobni in nevarni, izobraževali so ljudstvo, pa mu tudi v tem podkopavali véro ter sejali čudno seme, seme jadno, ki je obrodilo strast in slast, boj in joj, in to v kaki strašni podobi! Ravnajmo tudi mi tako in likajmo svoj narod s sredki nekersanskimi: in sad enaki, ali saj temu v rodu prizanesel o priliki gotovo ne bo!

Véra je shramba resnic, ki so že vtisnjene človeku v serce po Njem, ki ga ne morejo obseči ne nebesa, ne nebés nebesa, in spet resnic, ki so razodele in poterjene od Besede, ki se je včlovečila in sama sebe darovala v blagor, in sicer v večni blagor človeški. Véra ni stvar zemeljska, je hči nebeška, je mati ali pa prijateljica vsih lepih in koristnih vednost, je mati blagih čednost, zaresne sreče človeške, in prave veljavne olike in omike; z njo v zvezi je še le um človeški, je pamet naša na varni poti in brez straha, zaiti ali zmotiti se. Kdor se té poti ne derži, in to v besedi, v djanju, ali celo tudi v spisih naznanja, ta laže, ta goljufuje, njegovo početje je krivično, on moti in zapeljuje sebe in druge, ter vodi samega sé in njihov, ki ga poslušajo, po opolzli poti zmot, strast in slast, in da bi sebe in druge v resnici osrečeval, tare in zavera velikoveč z naukam lažnjivim, goljufnim in brezbožnim svojo in drugih pravo resnično srečo, s tem pa tudi izobraženost, ki izvira iz pravice in resnice pod vodstvom ljubeznii

kersanske, ki goji svoje korenine v veri, v upanju in v ljubezni kersanski, ki se naslanja na hčer nebeško, na véro sveto in katoliško, in le od nje dobiva pravo življenje, toraj tare in zavera izobraženost, kakoršna je edino le prava, zares osrečevalna in večno veljavna od ene strani, od druge pa si napravlja sebi in vsim, ki so z njim, odgovor, da bo joj, vsak verni ko neverni mogel bo hoté ali nehoté stati pred sodnjem stolom Tistega, ki je bil, je in bo vékomaj, in ni zastoj vpisal postave svoje v naše serce, ne zastoj razodel resnice večne in je poterdil ko včlovečena Beseda božja na križu.

Ne prijatelj, temveč sovražnik, hud sovražnik potemtakem je, kdor zahteva izobraževanje, oliko in omiko na nekersanski podlagi, ki mu je Bog, véra in duša, nič, vse pa svet, telo in čutje telesno; podoben je on brezvestnim, goljufnim prijatelom obnorelega mladéna v omenjeni prigodbi, in ves na tem: čverst, zdrav, verin in blag narod zмести in pokvariti ter ga prepustiti osodi. enaki nji, kateri propadel je „Filizfilez“, mladeneč nesrečni. Omika na vkladu kersanskem, in naslonjena na kersanstvo, mora potem takem naše geslo biti pri izobraževanju domačega naroda slovenskega, ker brez dvombe bolje bi bilo, da bi se narod naš v nezadolženi nevednosti, pa verin in nepokvarjen „barbarsk“ psoval, kakor pa da bi se likal in mikal napačno in nekersansko, s tem pa pokvaril in pogubil.

V-1.

Pessimis displicere est optimis placere.

(Konec.)

Iz tega kratkega prevdarka se lahko posname, kolikanj se trudi joti ubogi terpini, ti zaničevani ljudje, da veljajo pred svetom kot strašni zatemnjenci, kot sovražniki omike in izobraženja. Če pa hočés za „aufgeklärt“ veljati, ti vsega tega treba ni, da le znaš po najnovjši šegi oblačiti se in ponižne poklone delati, da le tudi zraven tega pridno veš čez duhovne, menihe, posebno pa čez Jezuite z navadnimi psovki zabavljati, se tudi včasih čez vlade ponorčevati, očitne naprave zaničevati ali v nič devati. „Aufgeklärt“ si potem, da ti ga ni para. Komur je pa mar, da resnico zvé, naj ne poslušá le ljudskega glasú, ampak vsako činjenje naj bolj temeljito prevdarja, naj ne poslušá le tega, kar ljudje govore, naj misli na to, kar hočejo z besedami doseči, zakaj de govore, vse drugač bo svet presojeval. Spoznal bo pa tudi, zakaj in od ktere strani da pšice letijo na katoliške naprave. — Pristavek. Vse pod solucem je nepopolnoma in nar boljši človek je tisti, ki ima nar manj pomanjkljivosti nad sabo, nar boljša naprava pa tista, ki je v večini svojih udov dobra in izvrstna. In to se zamore od Jezuitov reči. Nevrednih se pa nikjer ne manjka, saj je še Kristus med svojimi aposteljni nevrednega Judeža terpel. Kar so si posamezni Jezuiti morde pregrešili — saj svet ima zato kaj bistre oči, — tega skupšina ni nikakor kriva. Resnica pa ostane za vsakterega, ki jo hoče spoznati, da je Bog v svoji milosti po sv. Ignacii red Jezuitov obudil v zveličanje brezštevilnih duš in v večji razširjanje svojega presvetega imena. Jezuiti so še zmiram ravno takošni, kakoršni so bili nekdanj; naj očitnejši dokaz tega je besno sovraštvo vsih zopernikov katoliške cerkve zoper nje; Jezuiti niso nevarni ne državi, ne ljudstvom, še manj pa njihovim pravicam, kar svet sploh terdi, in tudi takošni, katerim se hudobna volja ne more očitati, so pa krivih zapopadkov popolnoma navzeli se, in s hudobneži v en rog trobijo. Saj tudi sv. Cerkev ni

nevarna ne državi, ne pravicam ljudstev, kakor ji njeni sovražniki očitajo, in ideja (misel), ki današnji svet tako močno pretresa, nekeršanska ni, dasiravno je veliko njenih spoznovavcev nevarnih ali slabih kristjanov. Za to idejo, za katero se zdaj v zedinjenih ameriškanskih državah sever z jugom bojuje, so se bojevali neprestrašeno tudi Jezuiti z besedo in s pis-mom, namreč za človeške pravice ubogih Indijanov in črnih sužnje. V teh deželah so bili nar popred in nar huje preganjani, in to preganjanje se je potem razširilo po vsi Evropi *). V eni noči so bili iztirani iz vsih samostanov po Portugalskem in Španjolskem in v papeževe dežele odpeljani. Njih neizmerni skupej spravljani zakladi so pa v gojzde zbežali, to je: Indijani, ki niso hotli dalje po naselbinah ostati; dasiravno so jim namreč pošiljali druge misijonarje, niso zaupali Španjolcem. Po drugih deželah so ravnali vljudnejši z njimi, in pod modro vlado Marije Tere-zije so ostali pri solah, dokler niso odmerli, nekteri so celo dosegli visoke cerkvene službe. Komur se tedaj ljubi vse to prevdariti in je brez lažnjivih misel in krivih predsodkov, mogel bo spoznati, da Jezuiti katoličanom niso kar nič nevarni, marveč da so srečni tisti kraji, po katerih njih noga stopa.

Laicus catholicus.

Nekaj od Sibil ali Šembilij.

„Moje oči so vidile Tvoje zveličanje, katero si pripravil pred obličjem vsih narodov, luc v razsvetljenje nevarnikov.“ Tako zdihuje stari Simeon v jeruzalemskim tempelju z Božjim detetam Jezusam v naročji. (Luk. 2. 30.) Kristus torej je luc, ki ni bila prižgana samo za slavo izraelskiga ljudstva, ampak tudi neznabogam, in neverskim narodom.

Da se te resnice prepričamo, preselimo se s svojimi mislimi v starodavne čase. Kdo se ne bo zavzel, ko sliši, de ta luc je vedno svetila in tudi paganam ni čisto ugasnila, akoravno so jo sovražili oslepljeni po pregrehah? Kdo se ne bo čudil, ako zve, da gospod Bog je tudi med njimi, izmed njih, čeravno so sedeli v temi in v senci smerti, obudil nekterih oseb, katerim je po posebnim razsvetljenji nekoliko skrivnost razodel, da so vedno nevarnike svoje rojake, na to luc Kristusovo opominjale? Te osebe so bile ženskiga spola, in deviškiga stanü, in ravno zavoljo devišstva so dosegle od Boga milost, vediti in prerokovati prihodnjih reči, misli sv. Jeronim (cont. Jovin.) Po tem takem so bile te Device, katerim so navadno „Sibile“ rekli, paganam to, kar so bili preroki Izraelcam. Tako meni sv. Justin (in cohort. ad Græcos), Klemen Aleksandrijski (lib. 6. stromatum), Origen (contra Celsum), Laktancij (ex Salmerone tomo II. tract. 19.)

Te paganske device pa niso živele ob enim času, ali le na enim kraji, temuč bile so po svetu razkropljene. Varro in Suida jih štejeta deset.

Mislím, da bom vstregel, ako povem od vsake posebej nekoliko.

1. Na Perzijanskem najdemo tako Sibilo, imenovano „Sambeta.“ Te device slavno opomni Nikanor, v svojim času sloveči zgodovinar, in popisovavec življenja Aleksandra Velikiga, macedonskiga kralja. Prav mično ona prerokuje od sv. Janeza Kerstnika, in njegoviga vabljenja k pokori.

2. Sibila afrikanska, v Libiji, govori nevarnimu ljudstvu od čudežev Kristusovih.

3. Sibila iz mesta Delfi v deželi Focii, ktera je živela še pred razdjanjem imenitniga stariga mesta Troje, po imenu Antemida, z bitko žalostjo objokuje terpljenje G. N. Jezusa Kristusa.

4. Laška Sibila „Kumea“, na Napolitanskem, se veseli mirnih časov o prihodu našiga obljubljeniga Odrešenika.

5. Sibila Eritrejska, iz Dežele Jonije, veliko pripoveduje od včlovečenja Sinü Božjiga, in pa še posebno popisuje v prelepi pesmi dan strašne poslednje sodbe, veselje izvoljenih, nezmerno tugo prekletih.

6. Sibila v Traciji je vidila v duhu slovesno procesijo, v kateri je Jezus potlej ob svojim času cvetno nedeljo v Jeruzalem šel.

7. Sibila Kumana, hči Beroza, pisatelja Kaldejske zgodovine, v misel jemlje včlovečenje Kristusovo, in govori tudi od mogočnosti in svetosti presladkiga Imena Jezusoviga.

8. Sibila iz Trojanske okolice govori od Jezusoviga nauka.

9. Sibila Ancirska, v Frigii, smert Kristusovo objokuje, in omeni tudi oznanenja Materi Božji po nebeškim poslancu.

10. Sibila v Tivoli na Laškem od častitljiviga vstajenja in vnebohoda Kristusoviga prelepo piše.

Teh sibil sim jez zategavoljo omenil, ker jih tudi sv. katoliška Cerkev v spominu ima.

Zadnje sodbe strašna sila
Bode svet v pepel skadila,
Priča David in Sibila.

Tako se glasi začetek poslovenjene pesmi, ktero beremo pri črnih mašah pred sv. Evangelijem.

Sveti cerkvi torej ni neznan to ime, velikoveč ona spozna te Sibile za prerokinje paganskiga ljudstva, tode, ker v teh šembiljskih bukvah se tudi semtertje kaka laž nahaja, kaka zmota zapazi, njih prerokovanje od Kristusa in Božjih reči le tačas za ljubo vzame, ako se vjemajo s prerokovanjem izraelskih prerokov, od Boga poslanih. Tako razklada sv. Avgustin (lib. 18. de civit. Dei cap. 47).

Pa zakaj niso nevarniki tako jasniga prerokovanja sprejeli, zakaj takiga glasa ne poslušali, mi bo morebiti kdo v besedo segel? Zakaj ne? Ker so bili oslepljeni, in ker je bilo otmnelo njih neumno serce, se namesto mene sv. apostelj Pavel oglasi, zategavoljo niso tudi čisto nič razumeli pomena tega prerokovanja.

Oh žalost mi serce presunuje! Ali ne najdemo takih oslepljencev tudi med katoliškimi kristjani? Koliko jih je, ki v svoji slepoti zametujejo to luc, ktero jim je Kristus prižgal — On — kateri je prišel na ta svet razsvetlit vsaciga človeka, ali de govorim z besedami sv. Janeza ap. (Ev. 3, 16. 21.), ki bolj temo ljubijo, ko luc, ker njih dela so hudobne? Oh! bodi Bogu potoženo! veliko je število neumnežev, kateri zdraviga nauka več ne terpijo, to je, pravo razsvetljenje zaveržejo in se obračajo k praznim kvantom posvetne modrosti, ter odvrčajo svoje ušesa od resnice sv. Evangelija. (II. Tim. 4. 1). Veliko je bedakov, ki se strupa napijejo v brezbožnih časnikih, kateri le vero spodkopujejo, hočejo ljudem pravo luc Kristusoviga nauka upihiniti, in jih časno in večno nesrečne storiti. Taki brezvestni ljudje so res peklenški učeniki, gadji zarod, kateri imajo na jeziku med, v sercu pa brusijo meč. (Ps. 9, 7).

O ljubi bravci, na noge! ne dajmo se zapeljati; ne dopustimo si vzeti te nebeške luci, Kristusa; zakaj brez Jezusa živeti, je strašen pekeli; kdor je pa z Jezusam, je bogat pri vsem svojim siromaštvu. (Tomaž a Kemp. lib. 2. cap. 8.) F. A. Košuta.

*) Kdor tega ne verjame, naj bere: Leben des ehrwürdigen P. Klaver in Karthagena, in: Missionen der Gesellschaft Jesu in Paraguay.

Kaj bo z vero naših „olikanih?“

Nobena reč ni bolj nevarna, kot kadar si kdo vero začne sam delati. Takrat se mu gotovo slabo obnese, in naj počenja, kar koli hoče, če se bo bolj modriga skazoval, v večji spake in neumnosti bo zabredel. Vera je razodeta, vera je čeznatorna, je od Boga dana, in tē se je dolžan vsak deržati, če ne, ne bo dobro zanj.

Vse ljudstva, ktere so razodenje Božje popačile ali celo zgubile, so zašle v strašne zmote. Rimljani in Greki so bili tako tenko olikani, tako učeni v naj različnih rečeh, tako umniga in veliko obsežniga duha, de so se vsi drugi narodi v primeri z njimi imenovali divjaki, „barbári.“ Na kakošni stopinji so bili pa v veri? Na taki, de so celo pregrehe in vsaktere ostudnosti po božje častili. Torej tudi njih olika ni imela stanovitosti in blagoslova, ker ni bila na podlagi razodenja. Jupiter, rimljanski nar mogočniši bog, t. j. malik, je bil prešestnik in očetomorivec; Junona, gospodovavka njih nebes, je bila cvēt vse ženske hudobije; Mart, vojskini malik, je bil ostudin kervolok; Merkur — prepekan slepar in tat; Bah — pijanec; Venero so menili častiti z ostudno razuzdanostjo; Saturn je svoje lastne otroke jedel *). So tedaj pregreham božjo čast skazovali — tako učeni, olikani narodi!

Ta reč je za naš čas posebno pomenljiva. Silo tehtna je poterjena resnica: Kjer se božje razodenje zapusti, se začno pregrehe moliti. To grē vse po stopinjah, pa z urnom korakam. Naši olikanci in liberalci jih imajo že velik del med seboj, kteri so dosti nesramni in pravijo: To in to ni greh, je le človeška slabost. Zdaj jim je greh se slabost, — čez kaj časa jim bo že celo čednost. Post, prazniki, spoved, sv. Obhajilo, božja služba, to pa jim zdaj ni že več dolžnost, — čez kaj časa jim bo celo že greh. To nesrečno pot je storilo Francosko konec uniga stoletja.

Čudno je, de ravno bolj učenim, tako imenovanim olikanim tako rado ob vero gre. Napuh je tega veliko kriv, nar več pa mesenost. Serce spačeno, vera zgubljena: vse zgubljeno! Nečistniki ob Noetovim času, kakor tudi Sodomljanje, so bili kar hitro vso vero zgubili, vse svarjenje in učenje je bilo zastoj. Napuhnjena učenost zaverže katekizem; nauk od červov, glist in kebrov ji je več, kakor pa Božje razodenje od trojnoediniga Boga, od človeškiga odrešenja i. t. d.

Tista omehkužena „Intelligenz,“ zlasti po nekterih nemških mestih, hoče kar silama tudi zvesto vernost keršanskiga ljudstva utajiti. V Solnogradu, Vels-u, Hallein-u, Šenthipolitu je verno ljudstvo podpisovalo upore zoper znani Mühlfeldov verski predlog, ki je poln strupeniga sovraštva zoper katoliško Cerkev; tega modriga poganjanja v prid svoje cerkve pa zadevre mestne svetovavstva, ali njih velik del, niso mogle prenesti, so rajši svojo nejevero razodele in s zoper ljudsko prošnjo oglasile. To so-ti pravi „mestni očetje,“ kteri mater svojih otrók — sv. Cerkev — s svojimi nejevernimi pestmi po glavi luskajo!

Tudi v deržavnim zboru se vidi prav veliko taciga zoperkeršanskiga duha. Ni davno ko se je znan možak zoper konkordat repenčil, de bi bil hitro počil, in mu je vse hudo pripisoval, — čuda de ni tudi ves-

oljniga potopa in pokončanja Sodome in Gomore konkordatu prilastil! Undan pa, ko so od nekkih stroškov govorili, je bilo očitno, kako je nekterim gospodam neločljivo „kardinal,“ „škof“ itd. in pa „Streichung.“ Kjer koli se zadene na Cerkev in njene služabnike, posestva itd., se precej razodene, kakošniga je kdo duha.

„Strihalo“ in praskalo bo pač marsikterim prečudno po njih vesti, ko bodo nekđaj zaslišali očitjanje: Ali nisi že majhen pobeč se učil iz katekizma: „kdor ne bo veroval, bo pogubljen.“ Mark. 16, 16. Kristus s temi besedami ni mislil tiste vere, ktero si kdo sam skuje ali po Lutrovo ali Mohamedovo prestroji, ampak tisto, ki jo je On učil. Kaj bo neki červ vero delal, ki se tega ne zapopade, kar ima pred nosam? „Komej zapopademo, kar je na zemlji, in kar pred očmi leži, s trudam najdemo; kdo bo tedaj poizvedil, kar je v nebesih?“ pravi Modri (9, 16). Koliko sto in celo tisočev let je preteklo, de so ljudje znašli n. pr. moč sopara, ki s toliko naglostjo tolike teže po morji in po suhim dalje tira! Kako pozno so zasledili magnetično lastnost, ki v malo sekundah nosi novice od kraja do kraja zemlje? In kdo vč, koliko še vse bolj čudnih moči počiva in spi v natori in kdaj jih bo človeški duh spazil? Kdo je take čuda v natoro djal? Nobeden izmed novih nejevercov ne, ampak On, ki je nam odkazal tudi „die Form, wie man Gott verehren soll,“ (način, kako naj Bogā častimo ali vero), kar je pa undan Giskra tako mogočno v kot bersnil, tisti Giskra, ki mu je „Volksfreund“ nato resnico povedal, de je kar junaško po mertvim levu mlatil, napadavši take, ki si je upal, de mu ravno do kože ne morejo. „Kar je v nebesih,“ kar je čeznatorniga, to nam je Bog sam razodel, tega velik del ni v natoro djal, in kar nam je Bog v naše zveličanje razodel, to moramo verovati in spolnovati, ako se hočemo zveličati. „Kdor bo veroval in bo keršen, bo zveličan; kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen.“ (Mark. 16.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Še le nekaj v prvo poslanih obrazov ranjeiga provikarja Knobleherja smo oddali, že nam je Marijna družba zopet družih doposlala. Po 1 gold. jo tedaj zamore imeti, kdor koli želi. De je denar za misijon odmenjen, se samo po sebi vč.

Iz Ljubljane. Vprašanja pri poslednji duhovski poskušnji. A. Iz dušniga pastirstva. 1. Kako se ločijo homilije od pridige, in kaj je bolje, homilije ali pridige večkrat napravljati? 2. Kaj je namen spokornih del, ktere se pri spovedi nakladajo, in po kterih pravilih naj se spovedniki ravnajo z oziram na osebnost spovedencov pri njih izbiri in nalogi. 3. Izpraševavno učenje naj se naredi: Od ljubezni do bližnjiga. 4. Naj se napravi osnova pridige z izdelano vpeljavo za 3. nedeljo po veliki noči, in rek in zapopadek iz zadevniga evangeljskiga oddelka sv. Jan. 16, 16—22. poljubno vzame. Janez Poklukar. — B. Iz kerš. nrave. I. Qualis vxeme est inter virtutum christianam et inter fidem? II. Quid de cosmopolitismo et quid de patriotismo ex respectu religiosomoralis sentiendum est? III. Sacerdos, digne attente ac devote psalmum: Beati immaculati, qui ambulat in lege Domini & & (118. ps.) recitans, quos pios affectus in mente sua excitat? — Dr. Joannes Semen. — C. Iz kerš. verne. 1. An vera ecclesia Christi in dijudicandis rebus fidei et morum infallibilis? 2. Quis fuit scopus principalis mortis Jesu Christi? 3. An confessio sacramentalis peccatorum lethaliū necessaria? an divinæ institutionis! — Joan. Bapt. Novak. — D. Iz cerkveniga prava. 1.

*) Zastoj so si prizadevali in si prizadevajo to malikovavsko gnjusobo s tem zlepaševati, de v ostudnosti tih neverskih bogov hočejo viditi le podobe natornih moči. Arnobius. poprej sam nejevernik, jim je nasprotno dokazal. (Disput. contr. gent. l. 5.) Gl. Deharbe str. 41 in 116. 117.

Quibus modis committitur Simonia? 2. Quatenus adulterium matrimonii impedimentum sit, exponatur. 3. Quid observandum est circa inscriptionem prolium in librum baptizatorum? — Casparus Velkaverh. — E. Iz razlage sv. pisma. I. Fiat paraphrasis capituli V. evangelii sec. Matthæum a versu 33. usque ad finem capituli. II. Explicetur caput secundum epistolæ b. Pauli ad Ephesios a versu 11. usque ad finem capituli. Dr. Joannes Semen.

⚔ **Ozir na minuli veliki teden.** „Si prav kakor mali traven,“ se očituje takimu, ki je skorej vsaki hip drugih misli. Mali traven je res večji del tako spremenljiv, de je kako leto le en cel jasin dan že kaj posebniga. Pa letos? Za podpazho se pripeljata s takó prijazno smeječo spomladjo, de so plajši in pa poverhuje suknje primorani popotvati ali v berklarnico ali pa v kako miloserdno hraniliše. Vse se veseli, tički prepevajo, zelenad skorej vidama kali, drevesa se s cvetjem olikajo, in sveta nedelja nastopi trinajsti dan kot kraljeva nevesta okinčana, svojo štir in dvajsterno vlado, ter se mora po vsi pravici zvati „cvetna nedelja.“ Pisatelj tih verstic sloni že prav zarano na okni svoje stanice in premišljuje s hvaležnim srcem do stvarnika obertno naravo, kar pod oknam na vertu zapoje v svojim navadnim germiču drobna tičica penica tako otožno, de ga nehotno neka neznana otožnost spreletí in misel napade, de se bo gotovo vreme spremenilo in malo le je manjkalo, de ni svoje prijazne pernate pevke psoval „nevgodne hudournice.“ — Še le besede „Hozana Sinu Davidovimu, hvaljen bodi, ki pride v Gospodovim imenu.“ v Božji veži zapete, ga spet nekoliko iz njegove otožnosti predramijo, pa to terpi le malo časa. Začne se peti terpljenje Gospoda našiga Jezusa Kristusa, in komur le-tó v serce ne sega, bi rekli, de je brez serca, vsak hip je nova prigodba, novo mučenje, nova ljutost, pa vender nar strašnejši tisto, ko Pilat ljudstvo vpraša: „Kteriga hočete, de vam ga spustim, Baraba ali Jezusa?“ — Razbojnika ali Boga? — Umorivca ali Gospoda življenja? — Nevredno stvar ali nar višji Bitje? — In oslepljeno ljudstvo za Baraba prosivši zastran Jezusa rjove: „Križan naj bo! križan naj bo!“ —

Popoldne se začne nebo oblačiti, zvečer se črni in gosti oblaki sem ter tje valiti in rezni sever huji in hujši potegovati, po noči in pa drugi, to je, rojstni dan slavniga šipa mesca „Nizana“ tako rogovili, de se zdi, de bo drevesa zavil ali polomil, ali pa še s koreninami vred izroval, jaro lističe, mično cvetje in pa mlade vejice se od rodniga drevesa odtergane kvisko vijejo in v viharju zginejo, med tem de se njih zibelci ostudne snežne muhe polastijo in še pred mrakom ponedeljka verski tako goli proti nebu molé, kot mesca prosenca. — Pač se je moglo reči gledé na drevesa s prerokam Izaijem (3. 17.): „Oplešil bo Gospod verhunce sijonskih hčeri.“ Zdelo se mi je, kot de bi narava po Božjim povelji ta teden mogla žalostniga spomina žalovati s človekam vred. — V torek in sredo se ponavlja: „Pilat pa jim je rekel: Kaj pa je (Jezus) hudiga storil?“ Oni pa so se le bolj vpili: „Križaj ga! križaj ga!“ — Pride velik četertik, zapoje se: „Gloria,“ zvonovi izdihujejo svoj labudski glas — in obmolčijo, blažna čreda pravovernih Kristusovih ovčic se približa k njegovi gostni mizi, sveta masa mine, altarji se odgernejo, svečniki se zvernejo, sveto opravilo je končano, z britkim srcem se katoličan od cerkve loči, iz nje stopi, ura bije poldne — in dolgočasni leseni glas hripove klepetulje opominja, de naj verni pozdravijo prečisto Kraljico nebes in zemlje. V žalostne misli zakopan in ves pobit prilezem v svojo stanico in najdem na mizi „Wiener Kirchenzeitung“ od 16. aprila, štev. 16. Pervi njen sostavek se glasi: „Dankbarkeit für das Protestanten-Patent.“ — Neznani občutik me spreleti in sam pri sebi rečem: „No! vender se jim je enkrat vstreglo.“ Pa žalibog! le prekmalo se svoje pomote prepričam, ker v pastor Schneiderjevim vprašanji do predsednika državniga zbora med drugim sledeče besede berem: „Zdi se mi, de bi se

spodobilo, de visoki zbor berž ko berž razodene, kaj de misli zastran naše verske postave, resnično ne gledé na prekucijo cerkve, ne na tajbo nar dražjiga in svetejšiga vere, temuč edino le na izpeljavo enakopravniga vodila. („Pravo!“ se glasi na levi strani.) Ne! — moj namen ni in jest protestiram, de bi s svojo zmérno besedo komur koli hotil kako zadrego pripravljati, ter le prosim samo visoko predsedstvo, de bi blagovolilo v svojo skerb vzeti to važno zadevo, ki le tje meri, de bi novo zidanje naše države prav pripravno bivališe bilo.“ (Spet „pravo!“ na levi.) — *Ti iziv ulazivac?* (Kaj je resnica?) gospodje pastor Schneider in pa levični pravokriki! — Ostermim čez Schneiderjev govor, več pa še čez pravokrike omenjenih levičnih starašinov in čez njih zaljubljeno spogledovanje na novo vesoljno „lopatiško ali freimavtersko cerkev,“ kajti tako vedenje svidoči le samo nevednost, ali zlobo, ali pa černo izdajo svojiga dedniga in nar svetejšiga zaklada, to je, „svete vere,“ ako so bili omenjeni levični pravokriki katoličani. — Pač škoda, de ni kaka mila roka njih imena pozabe rešila! Čudne reči se pač — zunaj dnarjev — na Dunaji in prav čudno kujejo! Skorej bomo doživeli, de strašno nekdanje judovsko geslo „križaj ga! križaj ga!“ spet navadno bode; ker ljudje so ljubili bolj temo ko luc, zakaj njih dela so bile hude. (Jan. 3. 19.) — Ni davno kar smo brali, de so nekteri tako imenovani „prijatli svetlobe“ ondotniga mestniga zbora sklenili enakopravnost zastran pogreba slehernih razkolnikov na „katoličanskem pokopališi“ — in zdaj se potegujejo mojster Schneider in osebe njegoviga plemena za enakopravnost zastran vere, ali prav za prav rečeno — nevere. (De desnica znati noče, kar levica dela, smo radostno slišali.) — Torej pa nekterim poslancem državniga zbora na Dunaji ponovimo in prav na serce položimo „prigodbo izurjeniga šaharja“ ki jo je rajnki ravno tako sloviti kot pobožni Josef Görres v svojim Atanaziju o kolonskih zadregah zapisal, in ki se tako glasi:

„Med vas, žlahni gospodje, stopi ptujic, ki v vednosti šahne igre neznajden ni, ter reče: „Jeli bi vam drago bilo, svojo visoko umetnost tudi na moji mervici poskusiti?“ — Oni ga pazljivo in pretuhtljivo ogledujejo. Zdi se jim sicer, de jim nekako čudno pri serci gomazi, pa njegov pogled je tako pošten in priprost in ponizen, celo njegovo bitje tako malo pomenljivo, de jih vale spet stara ošabnost napade. „Dragi prijatelj!“ tako mu z zbadljivo priljudnostjo se odrežejo, „dragi prijatelj! vi ste gotovo dosihmal le z neznajdenimi, z nevednimi in budalastimi ljudmi igrali in se prederznete zdaj tu v tej igri z izurjenimi, izučeni mojstri poskušati se, pač bi boljše storili, se te reči kar lotiti ne.“ „Zna biti, de je tako, kot vi besedujete, overne zmerni ptujic, pa blagovolite mi vender samo to, de se poskusimo, na vse zadnje se bo že resnica pokazala. Sej gre le samo za vaše duše, za ktere sim jest radovoljno svojo lastno zastavil.“ Igra se začne. Potegljeji se zvijajo in se vse križem zapletejo. Sedem modrih mojstrov z vso močjo naprej potiska, — reč za ptujca kaj nevarno stoji. Mojstri si pomenljivo drug drugimu migajo, si na uho šeptajo, nektera zbadljiva beseda se sproži. Izurjeni igravci rabijo marsiktero premeteno zvijačo, pa teki, na kterih so z njimi njega pričakovali, niso bili tudi ptujčevi teki ali poti, ta le počasi naprej rije. Na vse zadnje je mreža spletena, zdaj stori mojstersko čerto in reče mirno: „Kralju v okom!“ Pogled na igro, — začudni krič — premišljanje in tuhtanje, kako bi se dalo odvozlati — tam ven ali tje skozi? — Vse zastoj — ni mogoče uiti — doigrali in zaigrali so. Ptujic pravi: „Vaše duše sim si pridobil, odpovejte se vender resnično svojimu napuhu, de mi moj dobiček spet v zgubo ne bo. Ne ravnajte z mojo cerkvijo po svoji hudobni volji, temuč nujte, de se ona razveseli vaše blagovoljnosti, ter to le vam v korist bode.“ Na to jim ptujic zgine izpred oči. — Svet je dober, ki ga je dal, ravnajte se tedaj po njem. Ki ste nepoznaje ga v njegovo častito-ojstro obličje gledali,

pazite dobro, de ga enkrat v njegovi jezi ne gledate, ter sleherni, kterimu se to pripeti, življenja vidil ne bo.“

Veliki petek je sicer nar tihejši dan celiga leta, nevesta Kristusova v svoji žalostni črni obleki, pa vender vpije in strašno žaluje le še na besede: „Glejte, vaš kralj! Preč z njim, preč z njim, križaj ga!“ — Veliki petek s svojim za vsako pravično kristjansko serce britkimi spomini se le počasi nagiba, preden mine. Nekoliko potolažen pozdravi kristjan zarijo velike sabote, neka neznana želja ga žene v Božjo vežo, tu goreče hrepeni po sveti maši, ona se začne in v malo trenutkih se vzdigne k nebesam glas: „Gloria in excelsis Deo!“ in tisti hip zginejo ogrinjala altarjev in svetih podob, zdi se kot de bi svetniki in angelji s svojimi vernimi pozemeljskimi brati vred prečastito „Glorijo“ peli med tem, de orgle in zvonovi z veselim glasom to slovesno prigodbo kristjanskemu svetu oznanujejo. — Pač solzi nektero oko, pa solze — veselja, kajti serce uka: „Moj Jezus živi! premagavec pekla in hudica. Aleluja!“ Le ukaj svobodno in trikrat veselo ukaj velika katoličanska množica poštene Avstrije, zakaj dokler še Jezus v tvojim serci kraljuje, se ti ni potreba bati viharja, ki ga nekteri protivniki zoper njegovo nevesto vzdigujejo, vihar se bo in se mora vmiriti, sovražne moči bodo osramotene obmolčale in zginile, kajti On, ki je „pot in resnica in življenje,“ je in bo tudi vselej premagavec ostal. Aleluja!

Iz Železnikov. — Kdorkolj je še kdaj vidil tukajšnje farno cerkev, gotovo v stavbnem oziru ni mogel reči, da je lepa. Več sto let stara, je vsled večkratnega prizidovanja zadobila tako čudno podobo, da ni je ničemur primerjati; kjer bi imela biti najvišja, je najnižja; široka je tudi bolj kot dolga, pa kdo bi popisoval vse nerodne prizidarije novih kapel, žagradev, zvonikov i. t. d. k starim cerkvam? Zraven čudne podobe pa je naša farna cerkev že zdavnej tudi premajhna, česar se človek še zdaj o poletnem času prepriča, ko se vender ljudje o nedeljah na vse strani razkropujejo. Proti jeseni pa, ko preneha obiskovanje božjih potov, cerkvene žegnanja pri sosednih farah in podružnicah prejenjajo (in tudi mlačne kristjane — katerih se nikjer ne manjka, da se Bogu usmili! — mraz nekoliko bližej k cerkvi prižene) takrat pa je po cerkvi včasih taka gnječa, da je prav od sile. Pobožno moliti v taki gnječi je skoraj nemogoče. — Neki neznan dobrotnik mogel se je bil enkrat prepričati o stanu naše cerkve, ker je lanskega leta dvakrat poslal iz Ljubljane lepa darova (enkrat 150, enkrat pa 160 gold.) v namen, naj bi ti denarji se kdaj porabili za zidanje naše nove farne cerkve. Bog poverni milemu dobrotniku stotero ta dar, ki morebit ni mislil, kako zlo spodtodel in pospešil bo z njim to potrebno delo. Pervo nedeljo po veliki noči lan. leta omenili so naš spremljubljeni gospod Oče A. Finc prejetega daru na priznici in nagovorili ljudi, naj bi ptuja pripomoč nagnila jih k pripravljajanju za zidanje nove cerkve. Drugo nedeljo svetujejo vneti gospod kaplan zlasti revnišim farnim prebivavcem, po rokodelstvu kovačem, naj bi slednji dan od prisluženih žebļjev dali kaj malega na stran, po kateri poti bi se morebiti, da bi se nikomur kaj ne poznalo, kmali lep denarec skupaj spravil. In glej, dragi bravec, sad teh besedi! V vsaki kovačnici se poprime en delavec vsakdanjega zbiranja malih darcov, leto mine in pribralo se je že 55 posodic žebļjev, blizo 60 centev čistega blaga, ki je svojih 1300 gold. vredno. Popis za cerkev o roženkranski nedelji pretečene jeseni, katerega so se zraven premožniših in ostalih farnih prebivavcev tudi še zlo vsi kovači vdeležili (ki pa tudi še dalje svoje doneske vsaki dan darujejo, kar ob letu zopet lep znesek obeta) pokazal nam je precej visoko številko obljubljenih pripomočkov. Letos v postu so blagi gospodje fužinarji Globočniki (Jožef, Lavoslav in Janez) v svojih lesovih v Plensaku dali odkazati les za veliko apnenico, ki se bo v kratkem kuhala; tudi pesek in kamen se počasi pripravlja. Pa tudi vesele veli-

konočne nedelje naj omenim. Blaga naša v. č. gg. duhovnika sta bila priporočila namreč, naj bi se pri delitvi pirhov ne pozabil tudi farni pomočnik sv. Anton, sta za to lepo nedeljo oznanila darovanje: pri prvem duh. opravilu za žene, pri veliki sv. maši za može, popoldan po večernicah pa za fante in dekleta. In glej! zopet lepo mesto, ki ga je našla lepa beseda. Žene so darovale nekaj čez 42, može čez 64, fantje in dekleta pa čez 107 gold. Sosebno popoldan je bil taki drenj, okrog altarja, kakor se še nikdar ne pomni; med odrasle fante in dekleta so se družili čisto mladi otročiči obojega spola, ki so tudi hotli dar dati svojemu farnemu pomočniku. Gotovo s posebnim dopadanjem se je oziral na svojo nedolžno čedico. —

Iz vsega povedanega se nam zdaj kaže, če kake posebne zapreke ne stopijo vmes — kar naj Bog zabrani — da prihoduje spomladi se bo zgrudilo dosedanje revno stanovanje našega sv. farnega pomočnika. — Pravijo sicer, da take dela napravljajo hude bremena; pa tudi pravijo, da jih Bog povsod nositi pomaga, — celo sliši se, da so zidanja cerkvā pogosto z očitnimi čudeži sklenjene. Saj bi pri nas že zdaj kmali dokaze za to imeli. Lansko leto o hudi vročini so bili jeli ljudje tako bolehati in tolike predznamnja kolere so se kazale, da sem pogosto mislil: zdaj in zdaj bodo jeli ljudje cepati ko muhe. Pa vse se je bilo srečno preteplo. Letošnje leto koze pritiskajo, da je kaj; po 2, 3 otroci v eni družini so bolni, — bledejo od hudih bolečin, in vender — hvala Bogu — še ni nihče v fari za njimi umerl. — Toliko vsim rojakom, prijatlom in dobrotnikom naše fare v prijazno naznanilo in tudi v priporočilo za kakī mili dar! — Srečno!

Rodoljub Podratitovski.

S Pivke. Da ne bote mislili, kakor bi Notranjci poslednji bili v spoštovanju maternega jezika, imate tukaj list za velikonočno spoved iz Postojne z napisam:

„Peregit confessionem paschalem in parochia St. Stephani in Adelsberg anno 1859.“

„Nikar več ne greši de se ti kaj hujsiga ne zgodi.“ Jan. 5, 14.

Take liste so namreč dali natisniti ranjki čast. dekan Postojnski že l. 1859, tedaj že pred tremi leti.

Misel prinese drugo misel seboj. Predvlansko, vlansko in sedanje leto so nabirale pobožne nune iz reda najsv. Zveličarja in iz reda milostnih sester darove za napravo bolnišnic v doljni Avstrii in zopet v Švajci; in njih prizadevanje ni bilo prazno, marsikteri lep dar so dobile na dobrodelni slovenski zemlji. Prav je to; naj vedó tudi drugi narodi, kako da pri nas je živ duh keršanske ljubezni; naj to pomnijo tudi tisti nasprotniki slovenskega naroda, ki temu pohlevnemu plemenu velike slovanske ljudske družine toliko sovraštva do drugih narodov zlasti do nemškega pritikujejo. K uni nameri se pa marsikom lahko pritakne še druga misel.

Kaj bi se ne moglo tudi za naše kraje početi kaj takega? V Ljubljani so milostne sestre v mestni bolnišnici vstavljene že nekaj let; z veliko težavo se jim je mesto našlo v beli naši središnici, in zopet s težavo je združena njih ohranitev. Ni davno, kar se je glas slišal v mestni odbornici, da je za Ljubljano pretežko, ker do zdaj sama nosi letno doklado k bolnišnici s 5000 gl., naj bi tudi dežela kranjska nekaj k temu pomagala, ker v bolnišnici se ne zdravijo le samo mestni bolniki. Pa s tem ni vse storjeno, če sama Ljubljana ima bolnišnico; tudi druge mesta, dasiravno bolj majhine po deželi, bi potrebovale kake lastne naprave za bolnike. Tisti tako černjeni srednji čas je bil vse drugač skerben za svoje bolnike in reveže. Ljubljana je imela siromašnico že l. 1041, in bolnišnico l. 1345, po kateri se še zdaj imenujejo špitalske ulice in most; v Špitaliču je bila bolnišnica l. 1229, v Kamniku l. 1232, v Kranji pred l. 1485, v Novim mestu pred l. 1490, v Metliki leta 1493, v Loki l. 1547, v Kerškem l. 1689. Hiše in zemljiša

teh bolnišnic so se pred koncem 18. stoletja večidel prodale, denarji naložili na obrest, bolniki in reveži dobivajo darove na roke, strežbe vendar nimajo. Bi mar ne bilo primerjeno, če bi n. pr. v Novim mestu, v Kranji, v Idriji, v Postojni se napravile podružnice Ljubljanske bolnišnice, in bi milostne sestre zraven strežbe bolnikov tudi imele poduk v dekliških šolah? Zakaj dobro bi bilo in želeti je, da bi bili po večjih mestih v šoli dečki ločeni od deklic. Bi ne bilo prav, kaj takega početi? Drugim pomagamo, sami sebi pa ne. —

V Marburgu, 16. maja. Šmarnice se obhajajo tukaj letos v cerkvi Matere Božje v predmestni fari, zjutraj o poli šestih v slovenskem, zvečer ob sedmih pa v nemškem jeziku. Premišljevanja pri slovenskih Šmarnicah opravljajo duhovni te fare, pri nemških pa milostjivi knez in škof, prečastiti gg. korarji in drugi duhovni. Mil. knez in škof so imeli dosihmal 4 premišljevanja; pri poslednjem (14. maja) so k sklepu blizo takole govorili: „V tem ko bote vi tukaj Šmarnice nadaljevali in veselo sv. pesmi peli, se bom podal jaz skoz ptuje dežele in čez morje široko na daljno in nevarno pot (v Rim); zato vas prosim, da tukaj pri Materi usmiljenja, ki jo tudi Morsko zvezdo imenujemo, se tudi mene spominjate in mi prosite za srečno pot, da se zdravi in veseli zopet vidimo. Ako je pa volja Božja, da se na tem svetu ne vidimo več, naj pa vzamem danes vpricho Matere Božje od vas slovo. Bodite vi in jaz priporočeni Materi usmiljenja za zdaj in za poslednjo uro, in naj vam ona dodeli, da se enkrat v nebesih zopet veselimo pred njenim tronom in ji z vsimi angelji in svetniki večne Šmarnice veselo obhajamo.“ Vsih pričujočih oči in serca so se v solzah topile, tudi mil. knez sami so bili globoko ginjeni. Danes ob šestih zjutraj nam je slovesno zvonjenje milo naznanjalo Višjega pastirja slovo. Podajo se skoz Dunaj v Solnograd in od tamkaj z nadškofom skoz Švicarsko in Francosko v Rim. Kakor za gotovo slišimo, spremljajo solnograškega nadškofa vsi njih sufragani na potuv Rim.

V Gorici 16. maja. F. V. č. g. proš naš so 10. t. m. v Devinu sprejeli v naročje sv. katoliške cerkve luteranko Karolina Auspurg. Prihodnjo nedeljo, to je, četrto nedeljo po veliki noči, ji pa bodo prevzvišeni nadškof podelili zakrament sv. birme v svoji domači kapeli. Spreobrnjenka biva že nekaj časa v Devinu pri svoji sestri in svaku, ki je tam domači učitelj v gradu kneza Hohenlohe-ta. Deržina Hohenlohetova je v resnem pomenu besede uzor prave kersanske katoliške pobožnosti; in to ravno je našo Karolino spodbodlo, publemu luteranstvu se odpovedati in postati ud edino zveličavne cerkve, kateri sta se tudi svak in sestra njena, pa že pred več leti pridružila, prepričana resnice katoliške vere. So pa vsi trije Nemci, domá iz Hanoverskega. Pač premore zgled, zlasti gospóde, veliko velikó njih ali zveličati ali pogubiti!

Častiti vrednik!

Blagovolite ta kratki sostavek v svoj cerkveni list sprejeti, ako kdo drugi kaj boljga ne da: *)

Vsakikrat nas v serce zaboli, kadar v slovenskih časnikih in po pisih besede svetega pisma tako rabljene beremo, da se Bogú smili. Kdo naših bravev ne vé, kolikrat se rabijo besede: glas vpijočega v pušavi (vox clamantis in deserto)? Pa to še ni naj večí zlo; ali kaj porečemo, ko so pred nekaj mesci, ako se dobro spominjam, besede, katere so cerkvi in vsakemu pobožnemu kristjanu tako svete in časti vredne, da vsakikrat, kadar se pri sveti maši izgovarjajo, mašniki svoje kolena do tal pripogibajo, v celo drugačnem, popolnoma posvetnem pomenu rabile se? Žalibog, se ta razvada zmirom bolj udomačuje! Vém, da tisti, ki so do sedaj tako delali, niso iz nobenega slabega namena tega storili, tedaj ne ex malitia, ampak

ex ignorantia. Ali ravno zavoljo tega je dolžnost duhovniku, ne molčati k takemu ponečastovanju Božje besede, temuč opominjati in zaverniti na besede svetega Tridentinskega zbora, kateri pravi (Conc. Trid. Sess. IV. in fine): „Temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quaeque convertuntur, et torquentur verba, et sententiae Sacrae Scripturae..... mandat, et praecipit, ad tollendam hujusmodi irreverentiam, et contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet verba Sacrae Scripturae ad haec, et similia audeat usurpare, ut omnes hujus generis homines, temeratores, et violatores verbi Dei, juris et arbitrii poenis per Episcopos coeerceantur.“ Gotovo se vsakdo pregressi zoper drugo Božjo zapoved, kadar Božje besede tako rabi. Da bi pač pisatelji sostavkov, ki so za časnike namenjeni, in pa vredniki vselej to pred očmi imeli!

V Gorici 10. maja 1862.

Štefan Kociančič.

Materno slovo.

Zdaj bom šla, o moja hčerka mila!
Zadnjič merzle ti podam rokē.
Kmal' preljubo mater boš zgubila.
Oh ločiti kmal' se morevē.

Ne jokati ljubka, to opomni.
Da v nebesih dober Oče je.
Njega voljo zvesto vselej spolni.
On ne bo nikdar pozabil te.

Ne pozabi, kar sim te učila.
Ljubi Boga iz vsih moči.
Potlej meni lahka bo gomila, —
V mir ležale bodo mi kosti.

Res, težko te zapustim otroka.
Pa ker taka volja Božja je.
Naj te spremlja zdaj le Božja roka,
Mili oče naj skerbi za te.

Oh poklekni zdaj se na kolena.
Da te mati še blagoslovi.
Preden se približa ura njena, —
Ko ji smert vtelnila bo oči.

Z Bogam, hčerka o preserčna moja!
Z Bogam se od tebe poslovim,
Naj Marija zdaj bo mati tvoja.
Njenim varstvu te priporočim.

Bog ohvari te, sirota draga!
Tiho z milim glasam govori, —
V tem z oči se vterne sraga,
In dušico Bogu izroči. —

Oh, kako se srota je jokala
Tam pri merzlem truplu matere.
Milost Božji jo priporočevala.
S težkim srcem zdihovala je:

Mili Bog vam večni mir dodeli
Tam, kjer jok, terpljenje vse neha,
On, katir' mu zvesto ste živeli
Naj vam tam plačilo rajsko da. Fr. Silvester.

Razgled po kersanskim svetu.

V Jüterbogku pri Vitenbergu je mala katoliška srenja odkupila tako imenovano „Teeelnovo kapelo,“ ki so jo dozdej za žitnico imeli, in jo je vravnala za Božjo službo, ki jo misijonski duhoven iz Lukerwalden-a ob odločenih časih tamkej opravlja. — Tudi v Fehrbelin-u si je katoliška srenjica napravila cerkvico in misijoniše.

Rusovska vlada le takrat sterpljivost s katoliško vero razodeva, kadar se boji punta, pravi neki list. Naprava rimskega poslanštva v Petrogradu je zopet odvernjena, ker car le toliko dopusti, da bi poslanec le po deržavnim ministerstvu smel s katoliško duhovšino govoriti; sv. Oče se pa v tako nevedno pogojo ne morejo podati. Po družih naznanilih pa so neki vse zapreke poravnane.

Šmarnice se v Parizu opravljajo v 40 cerkvah in

*) Ta spis toliko ložej sprejememo, ker nikogar nič ne žali, ampak je le kersansko podučljiv. Vred.

silno število ljudstva k njim prihaja; še večji gorečnost za Marijno čiščenje razodevajo obilno obhajane Šmarnice po francoskih okrajinah.

Zastran Giskroviga napihovanja zoper rimskiga poročnika, konkordat itd. pravi „Vaterland“ med drugim: Ako on (Giskra) konkordat imenuje napravo, ki se šteje k nar bolj pošastnim storitvam tega časa, naj smemo mu opomniti, da v očeh vseh pametnih državnikov (Staatsmänner) in pravnikov, brez ozira na njih političko in versko misel, ni nobene bolj pošastne storitve, kakor je Mühlfeldov verski predlog, v kteriga izcimenji ima Giskra tako bistven delež.

Sv. Oče, ki so bili šli za nekaj dni na svojo pristavo Porto d' Anzio, so se v Rim vrnili, in sprimljajo škofe, ki od vseh strani prihajajo k posvečevanju japonskih spričevavcov.

V Parizu se je 13. u. m. po vseh cerkvah zbiral denar sv. Petra, in po mnogih je bila zbirka prav bogata; v eni je vidil dopisovavec s svojimi očmi na krožčiku cekinov in večih bankovcov.

De bo francoska vojska Rim zapustila in Napoleon Rim Viktor Emanuelu izdal, se spet veliko govori in piše. Zlasti tisti princ, ki se tolikanj boji za svoj debeli trebuh, mende z veliko zaupljivostjo obeta, da se bo kmal dal Viktor Emanuel na Kapitolii laškiga kralja kronati. De bi Napoleon gladihu Viktorju Rim kar berž izročil, je sam preveč persti in časti lakomen, razun ko bi mu zato še kak bolj toljst kosce zagotovljen bil.

— Viktor Emanuel se je pri neki pojedini ustil: „Še to leto — za terdno vam rečem — bo rimsko vprašanje rešeno.“ — To je vse mogoče, pa je tudi vprašanje: „v kakošnim pomenu bo rešeno?“ Iz Porto d' Anzio namreč pišejo 30. u. m.: „Pij IX. se vsak dan za eno leto pomladé, jasne misli se jim na živim obrazu malajo. Vsi urni so in njih pogled ves ognjen. So trenutki, v kterih bi kdo menil, da so spremenjeni po predčutenim veselji zavoljo zmage sv. Cerkve.“

K posvečevanju japonskih spričevavcov v Rim se pričakujejo skorej vsi angleški in nizkozemski škofje, njih 60 iz Francoskiga, katic 20 iz Španjolskiga, 10 — 12 iz severne Amerike. Iz Nemčije se napravljajo: Bratislavski, monakovski vikši škof s 3 škofi (vireburškimi, regensburškim in speierskim), potlej moguški, monastirski, paderbornski in posvečenik kolonijški. Koliko bo šlo avstrijskih, še ni slišati. Iz Švice so že na potu: Freiburški, kurski in zitenski.

V Loreti so imele redovnice presv. serca Jezusoviga odrejašnico, ki je štela do 250 rejenk. Vsiljena piemonška vlada je redovnice blagoljudno iztirala in samostan zročila neki sardinski obročarici s hčerjo in vnukinjo, ktere so pa s trudam le eno samo rejenko pridobile. Mende otroci nimajo prostora v odrejašnici zavolj obročastih krinolin in krinolinastih obročev.

Bretanjski katoličani so generalu Lamoričieru podarili veličastno zlato svetinjo v spomin na Kastelfidardo in Ankonu. — Tudi katoličani v Parizu so mu namenili enak spominek.

Viktor - Emanuelu se vtépa. Marsiktere znamenja kažejo, da se mende šteti dnevi tega nesrečniga kralja roparja. 20. u. m. je bil na vseh voglih po Milanu pritisnjen razglas rudečkarja Macinita, ki se pričinja z besedami: „Italijani! doklej še bote terpeli nezmožno in zaničljivo vlado. Že čez dve leti zmirej od nje slišimo, da moramo imeti, da bomo imeli Rim in Benedke i. t. d.“ Potem ko prav hudo zdela vlado Emanuelovo, zakliče: „Na noge torej bratje! vzdignite se kakor en mož! — Preč z Viktor Emanuelam! Preč z njegovo vlado! i. t. d. — Kako to diši, Viktor Emanuel? Čimu si drugim delal, kar sam rad nimaš?“

„Sardinska svobodna cerkev v svobodni der-

zavi.“ Ta preimenitna sardinska svoboda je dosihmal pregnala z njih sedežev: 12 vikših škofov, 43 škofov i. t. d. Pravijo pa, da ta zapisnik ni še popolnoma, desiravno je v njem nar večji večina napolitanskiga škofijstva. — O uboga katoliška Cerkev pod sardinskimi človekodércei!

Piemonško ministerstvo je dopustilo, da naj se truplo pregnaniga ranjeiga vikšiga škofa Fransoni-a v Turin prenese, pa da se sprevod opravi brez kakiga političkiga razkazovanja. — Naj bi ne bila vlada tega aposteljna iz dežele tirala, pa bi ne bila zdaj v ti zadregi. — Garibalda so jeli laški gerduni celo po božje častiti! V Pavii ga je 8. u. m. neki lizunsk časnik imenoval Uomo Dio, Bog-človek; — vodnik rudečesarjcarjev garibaldinov pa je klical, ko se je Garibaldi bližal: „Garibaldini, guardate, ecco il vostro Dio, solo ad esso dovete ubbidire!“ To je: „Garibaldovci lejte, vaš Bog gre; njega samiga morate poslušati!“ — Komej je mogoče, da bi Božja prizanašljivost še dolgo poslušala toliko preklinvanje.

Drobtinica.

Kaj misli jud zastran katoliškiga duhovstva? Po hišah barantavsk jud se je pred vsakim duhovnam odkril. Vprašan, zakaj de to? je rekel: Jest imam pred vsakim katoliškim duhovnam spoštovanje, kakoršniga sicer pred nikomur na svetu ne morem imeti, in pa samo zavoljo tega, ker v vsakim katoliškim duhovnu vidim misel čednosti in stavnosti takorekoč vtelesno pred seboj.“ „Odgovor tega pohišniga juda,“ pravi pripovedovavec, „sim do danes vse po besedi v spominu ohranil, ker je zarés nar bolj živ popis katoliškiga duhovstva. Brez ozira na poedine osebe je katoliško duhovstvo v svojim licu vtelesena nrava (moral) in živa stavnost (ravnoslednost) v mislih in delih.“

Duhovske spremembe.

V goriški nadškofii. Prestavljeni so: čast. gosp. Jož. Golia iz Črnič za kurata v Lom, č. g. Jan. Galli iz Belvedera za kurata v Foliano in č. g. A. Marcolini iz začasnega pokoja za administratorja v Belvedere.

V ljubljanski škofii. Lokalija Lučne je podeljena ondotnimu namestniku, gosp. Šim. Janu; — lokalija Zapoge pa gosp. Mart. Narobe-tu, duh. pom. v Višnji gori. Prestavljena sta gg.: Šim. Rabič iz Predvora v Košano; — Jožef Zalokar od ondot in Predvor. Umerl je 6. t. m. gosp. Janez Orehek, duh. pom. v pokoji, v Ljubljani. R. I. P.!

V lavantinski škofii. Imenovani so čč. gg.: Anton Centrih, nadfajmester in dekan v Rogacu; — Juri Kocbek, fajmester pri sv. Križi pri Lotmerci; — Jožef Šehel, fajmester v Lučah; — Peter Cizej, kurat v Reki; — Matija Kosi, namestnik v Marenbegu; — Matevž Brečko, namestnik pri sv. Petru pod sv. gorami. Prestavljeni so gg. kaplani: Joan Cocej v Luče; — Jožef Horvat v Podsredo; — Franc Švarc v Rogatec. Umerla sta čč. gg.: Blaž Čebašek, jubilirani mešnik v počitku; — Juri Stepišnek, duh. svetovavec in fajmester pri sv. Petru pod sv. gorami. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

Za pogorelce pri sv. Križu: G. B. B. 3 gl. M. S. 1 gl. — Za misijonarja g. Čebulja: Dobrotnica 1 gl.

Milostljivi knez in škof bodo sv. birmo delili v mescu rožniku v naslednjih krajih: 10. dan na Verhniki; 11. v Logatcu in Planini; 12. v Rovtah; 13. v Preserji; 15. v Idrii; 16. v spod. Idrii; 23. in 24. v Ipavi; 25. v Šentvidu pri Ipavi. V mescu mal. serp.: 6. v Horjulu; 7. v Polhovim gradu.